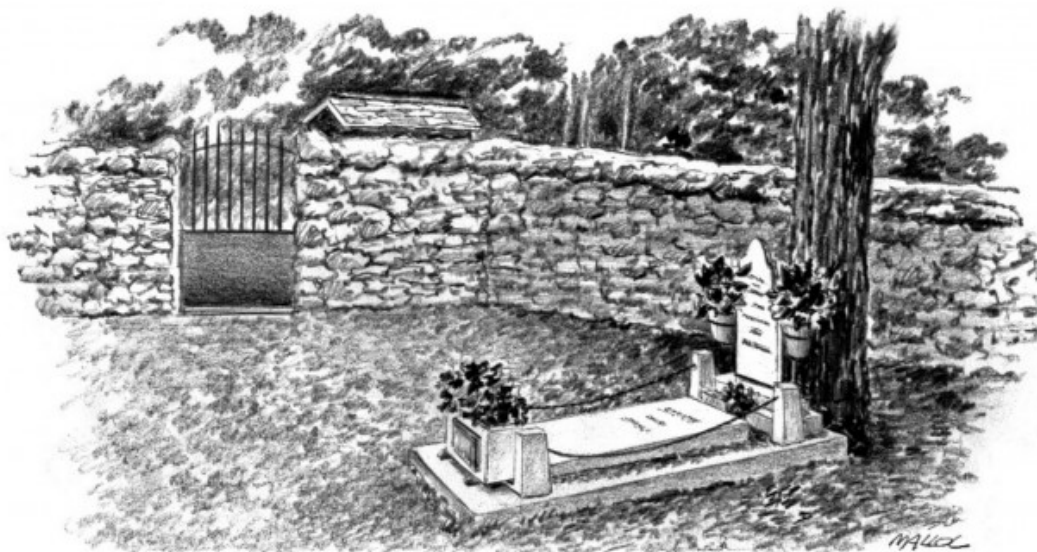

Fins aquí hem arribat

Dites, refranys i frases fetes a l'entorn d'un tema universal: la mort

"En la nostra societat contemporània, la mort ha perdut presència i visió quotidiana. No es vol ni parlar-ne ni sentir-ne parlar. Una actitud amb què fem veure que no existeix, que és mentida, quan, paradoxalment, l'única veritat certa és que tots morirem". Ho diuen Amadeu Carbó i Jordi Cubillos, autors del llibre *Fins aquí hem arribat. Què fem i com celebrem el darrer adeu* (<http://www.calendariemita.cat/9352-2/>), en què expliquen de quina manera la nostra cultura encara el darrer adeu. En llegim el capítol *Paremiologia de la mort*, que recull dites, refranys i frases fetes.

Edicions Morera

La riquesa del nostre idioma també es pot mesurar per la quantitat i la qualitat de les seves frases fetes, modismes, locucions, refranys, parèmies, sentències i dites populars.

En el tema de la mort, aquesta riquesa és prou abundant en el català, atès que hi ha nombrosíssims exemples de parèmies o frases fetes relatives a la mort en tots els seus diversos aspectes. La seva implantació en el llenguatge comú és força general, a diferència d'altres tipus de frases d'altres temàtiques. La localització del seu ús és més o menys limitada segons les comarques o zones concretes del nostre territori i s'hi observen moltes variants.

Els refranys sobre la mort, pràcticament, són idèntics de nord a sud, un fet que no fa res més que constatar una realitat: el tema de la mort és universal. Una altra cosa ben diferent és l'ús comú i col·loquial que actualment es fa d'aquestes frases en la nostra parla quotidiana. Hi ha diverses causes que han provocat que moltes de les dites, refranys, proverbis i frases fetes que els nostres avis i àvies, pares i mares feien servir habitualment referides a la mort, ara estiguin pràcticament en desús o desaparegudes del llenguatge urbà. Una tendència que en bona mesura es pot atribuir a les influències externes, com la fusió cultural, el gran moviment immigratori que està rebent el nostre país o la gran influència de «l'idioma global» de les xarxes socials.

A l'hora de fer un recull de dites i refranys al voltant de la mort, el número resultant és força important. Acudint a tota mena de fonts, des de llibres especialitzats, pàgines d'internet, publicacions sobre costums i tradicions, i recorrent a la memòria oral de la gent gran, els autors d'aquest treball ens vam aturar quan ja disposàvem de més de 1.700 frases o proverbis relatius a la mort. De totes aquestes, hem fet una tria de les que hem considerat més representatives i que hem classificat per temàtiques.

Burlesques o iròniques

Fer-se el mort
Quan canta un gall a les deu de la nit, es mor l'amo
Quan mor la sogra, balla la nora
Tururururut, qui va néixer ase, ha de morir ruc
Fotre-se'n del mort i de qui el vetlla
Estirar la pota
Diu la mort al degollat: qui t'ha fet aquest forat?
Rient, rient, es va morint la gent
Tenir més sort que en Peirot, que es va morir d'un rot

Hipocondríques

El temps passa i la mort ve
Morir com mosques
Ai què tinc, ai què tinc! I l'endemà ja era mort
A mal mortal, cap metge hi val

Pessimistes

Morir-se de fàstic
La mort sempre és traïdora; mai no diu el dia ni l'hora
Mala herba mai no mor
Què farem? Mala cara quan morirem
Primer morir que perdre la vida

Fanàtiques

El porró damunt la taula sempre apunta qui s'ha de morir primer
Va morir d'una potada de conill

Carpe diem

Cantem i ballem, que ja dormirem quan morirem
Morir per morir, fer-ho fart

Realistes

Ves-te'n, Anton, que el qui es queda ja es compon
Morir al peu del canó
Estar entre la vida i la mort
Morta la cuca, mort el verí
Amb l'amor i la mort, no s'hi val ser fort
No hi ha casament sense flors ni enterrament sense plors
O parir, o morir
Casament i mortalla, del cel davalla
Home mort no mou guerra
Mort el gos, morta la ràbia

Pietoses

Bona nit i bona hora, i bona mort quan sigui l'hora
A casa puguem morir
Passar a millor vida
Anar a sopar amb Déu
Morir en olor a santedat
Déu l'hagi perdonat

Malicioses

Mort jo, merda pels qui quedin
Ésser un mort de gana
No hi ha millor fossada que la sogra enterrada

Tempus fugit

Val més un jorn de vida que cent de mort
El temps passa i la mort ve
Fem per la vida que la mort ja vindrà
El jove pot morir aviat, però el vell no pot viure gaire

FINS AQUÍ HEM ARRIBAT

Què fem i com celebrem el darrer adéu

AMADEU CARBÓ I JORDI CUBILLOS

Fins aquí hem arribat (<http://www.calendariermita.cat/9352-2/>)

© Amadeu Carbó i Jordi Cubillos
© Col·lecció l'ermità, Edicions Morera, 2018